

Barnkonventionen i korthet

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen, antogs 1989. Den innehåller rättigheter för varje barn och gäller alla upp till 18 år. Här följer en lättläst version. Artiklarna nedan med sidhänvisning är de som finns med i Rafikis Barnrättsbok. Alla artiklarna i barnkonventionen hänger ihop. Artikel 2, 3, 6 och 12 är huvudprinciper.

1 Ett barn är varje människa under 18 år.

2 Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras. (sid 8)

3 Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn. (sid 3)

4 Staten ska vidta alla lämpliga åtgärder för att genomföra konventionen. När det gäller barnets ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ska staten utnyttja det yttersta av sina resurser. Där så behövs ska man samarbeta internationellt.

5 Barnets föräldrar eller annan vårdnadshavare har huvudansvaret för barnets uppfostran och utveckling och ska vägleda barnet då han/hon utövar sina rättigheter. (sid 16)

6 Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. (sid 4)

7 Varje barn har rätt till ett namn och en nationalitet. Barnet har rätt, så långt det är möjligt, att få veta vilka föräldrarna är och bli omvårdad av dem. (sid 18)

8 Varje barn har rätt att behålla sin identitet. (sid 18)

9 Ett barn ska inte skiljas från föräldrarna mot deras vilja, utom när det är för barnets bästa. Barn som är skilt från föräldrarna har rätt att träffa dem regelbundet. (sid 16)

10 Ansökningar från familjer som vill återförenas över statsgränser ska behandlas på ett positivt, humant och snabbt sätt.

11 Staten ska bekämpa olovligt bortförande och kvarhållande av barn i utlandet.

12 Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör henne/honom. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad. (sid 22)

13-15 Varje barns rätt till yttrandefrihet, tankefrihet, religionsfrihet och föreningsfrihet ska respekteras. (sid 22)

16 Varje barns rätt till privatliv ska respekteras.

17 Staten ska ta ansvar för massmediers roll när det gäller varje barns tillgång till information. (sid 32)

18 Båda föräldrarna har gemensamt ansvar för barnets uppfostran och utveckling. (sid 16)

19 Varje barn har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld, övergrepp, vanvård eller utnyttjande av föräldrar eller annan som har hand om barnet. (sid 30)

20 Ett barn som berövats sin familjemiljö har rätt till alternativ omvårdnad.

21 Vid adoption ska staten säkerställa att barnets bästa främst beaktas.

22 Ett flyktingbarn har rätt till skydd och hjälp.

23 Ett barn med funktionshinder har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv som möjliggör ett aktivt deltagande i samhället. (sid 13 och 24)

24 Varje barn har rätt att åtnjuta bästa uppnåeliga hälsa och rätt till sjukvård. Traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa ska avskaffas. (sid 28)

25 Staten ska göra regelbunden översyn av situationen för ett barn som är omhändertaget av myndigheterna.

26 Varje barn har rätt till social trygghet. (sid 24)

27 Varje barn har rätt till skälig levnadsstandard.

28 Varje barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara gratis. (sid 10)

29 Undervisningen ska syfta till att utveckla barnets fulla möjligheter och respekt för mänskliga rättigheter. (sid 10)

30 Ett barn som tillhör en minoritet eller ursprungsbefolkning har rätt till sitt språk, sin kultur och religion.

31 Varje barn har rätt till lek, vila och fritid. (sid 12)

32 Varje barn har rätt att skyddas mot ekonomiskt utnyttjande och arbete som skadar barnet eller hindrar hans/hennes skolgång. (sid 30)

33 Varje barn har rätt att skyddas mot droger.

34 Varje barn har rätt att skyddas mot sexuella övergrepp och mot att utnyttjas i prostitution och pornografi.

35 Staten ska bekämpa handel med barn.

36 Varje barn ska skyddas mot alla former av utnyttjande. (sid 30)

37 Inget barn får utsättas för tortyr, annan grym behandling eller bestraffning eller dödsstraff. Frihetsberövande av ett barn ska ske i enlighet med lag och får endast användas som en sista utväg och för kortast lämpliga tid.

38 Inget barn får användas som soldat.

39 Ett barn som utsatts för övergrepp eller utnyttjande har rätt till rehabilitering och social återanpassning.

40 Ett barn som är anklagat för brott eller blivit dömt för en straffbar handling har rätt att behandlas respektfullt och rättssäkert.

41 Om det finns bestämmelser som går längre än innehållet i barnkonventionen, gäller de bestämmelserna i stället.

42 Staten ska göra konventionens innehåll känt bland vuxna och barn.

43-45 FN:s kommitté för barnets rättigheter övervakar och granskar att staterna följer barnkonventionen genom en särskild rapporteringsprocess.

46-54 En stat blir bunden av barnkonventionen genom att ratificera den.

Källa: Unicef

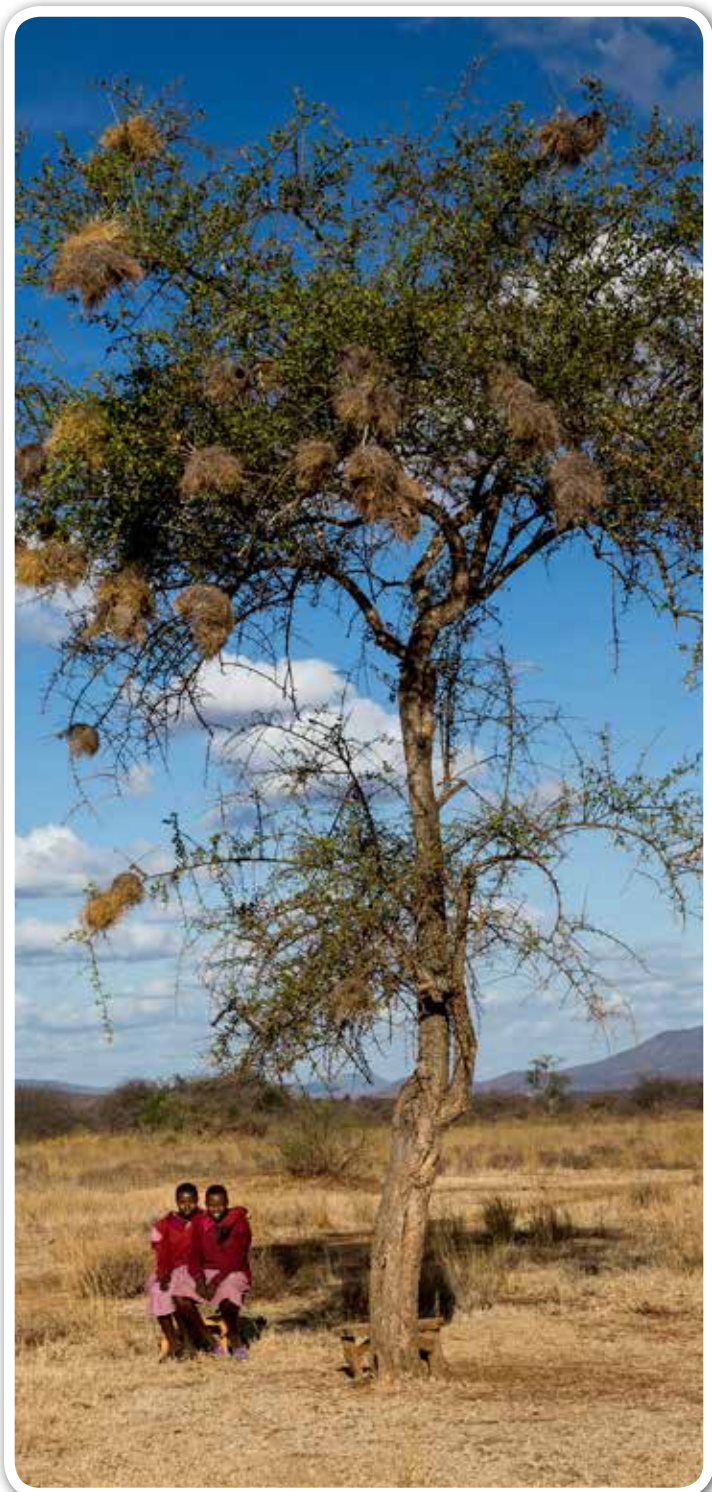

FOTO: PELLE WAHLGREN